

فارسی 2

فصل پنجم: ادبیات انقلاب اسلامی درس یازدهم: یارانِ عاشقِ قربت معنایی

۱- کدام بیت با بیت «در ره منزل لیلی که خطر هاست در آن / شرط اول قدم آن است که مجنون باشی» ارتباط معنایی دارد؟

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۳۹۷

الف) بزن زخم، این مرهم عاشق است
که بی زخم مردن غم عاشق است
ب) از آنها که خونین سفر کرده اند
سفر بر مدار خطر کرده اند

آرایه های ادبی

۲- در بیت زیر چه آرایه هایی وجود دارد؟

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۳۹۸

در هوای عاشقان پر می کشد با بی قراری
آن کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۳- در کدام بیت شعر خوانی «صبح بی تو» به تحقق مدینه فاضله اشاره شده است؟

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

درس دهم: بانگ جرس قربت معنایی

۴- آیا قالب و وزن و آهنگ شعر «بانگ جرس» با محتوای آن همخوانی دارد؟ چرا؟

۰ - سخت مرجع: گل واژه - ۱۳۹۸

درس یازدهم: یارانِ عاشق دستور

۵- در مصرع «صبح بی تو رنگ بعد از ظهر یک آدینه دارد» وابسته‌های پیشین و پسین و نوع هریک را مشخص کنید. - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۸

درس دهم: بانگِ جَرَسِ واژگان

۶- در بیت زیر معنای واژهٔ مشخص شده را بنویسید.
«یا احد یاد بزرگی‌ها که کردیم
آن پهلوانی‌ها سترگی‌ها که کردیم» - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

آرایه‌های ادبی

۷- در بیت‌های زیر استعاره‌ها را مشخص کنید و مفهوم هر یک را بنویسید. - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

الف

وادی پر از فرعونیان و قبطیان است
موسی جلودار است و نیل اندر میان است

- سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

تنگ است ما را خانه تنگ است ای برادر
بر جای ما بیگانه ننگ است ای برادر

- سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرید
تخت و نگین از دست اهریمن بگیرید

- متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

- سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۸- در کدام یک از بیت‌های زیر «حسن تعلیل» به کار رفته است؟

الف

ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش
وز تشنگیات، فرات در جوش و خروش

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

از چنبر نفس رسته بودند آنها
بت‌ها همه را شکسته بودند آنها

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد
حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

درس یازدهم: یارانِ عاشق دستور

۹- در هر یک از بیت‌ها و جمله‌های زیر صفت‌های بیانی و نوع آنها را بنویسید.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

الف

چو بشنید گشتاسب شد پر ز درد
ز مژگان بیارید خوناب زرد

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

مکن باور سخن‌های شنیده
شنیده کی بود مانند دیده

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

بیاید یکی مرد گویا ز چین
که چون او مصور نبیند زمین

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ت

و هر که از فیض آسمانی و عقل ذاتی بهره‌مند شد، نیک‌بخت گردد.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ث

جام ز عشق لبش خنده زنان شد چو گل
وز لب خندان او بلبله بگریست زار

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ج

طلوع برکه خورشید تابناک دل است
ستاره‌ای که از آفاق دیده می‌آید

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

چ

اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ح

عتیقه‌های دیدنی در شهر شما زیبایی‌ها را دو چندان نموده است.

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

۱۰ - آرایه‌های بیت‌های زیر را بنویسید.

الف

صبح بی تو رنگ بعد از ظهر یک آدینه دارد
بی تو حتی مهربانی حالتی از کینه دارد

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ب

مگو سوخت جان من از فرط عشق
خموشی است هان، اولین شرط عشق

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

آرایه‌های ادبی

۱۱ - «استعاره» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.

۰ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

الف

جغد بر ویرانه می‌خواند به انکار تو اَمّا
خاک این ویرانه‌ها بویی از آن گنجینه دارد

۰ - متوسط مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ب

در هوای عاشقان پر می‌کشد با بی‌قراری
این کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

بین با گل لاله‌هایی که در باغ ماست
خموشند و فریادشان تا خداست

○ - متوسط‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ت

بیا با گل لاله بیعت کنیم
که آلاله‌ها را حمایت کنیم

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۲- در بیت زیر ایهام را مشخص کنید و معانی آنها را بنویسید.
در هوای عاشقان پر می‌کشد با بی‌قراری
این کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

درس دهم: بانگ جرس آرایه‌های ادبی

۱۳- در کدام بیت «حُسن تعلیل» دیده می‌شود؟ توضیح دهید.

- ۱) ای کعبه به داغ ماتمت نیلی‌پوش
وز تشنگیات، فرات در جوش و خروش
- ۲) گاه سفر آمد برادر ره دراز است
پروا مکن، بشتاب، همت چاره‌ساز است
- ۳) یعنی حکیم آهنگ جان سامری کرد
ای یاوران باید ولی را یآوری کرد
- ۴) آن جا که هر سو صد شهید خفته دارد
آن جا که هر کویش غمی بنهفته دارد

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۴- تلمیحات را در ابیات زیر مشخص کنید و داستان هر یک را بیان نمایید:

- الف. فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرید
تخت و نگین از دست اهریمن بگیرید
- ب. یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد
ای یاوران باید ولی را یآوری کرد

○ - سخت‌مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

فصل ششم : ادبیات حماسی درس دوازدهم : کاوه ی دادخواه معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۵ - مفهوم دو بیت زیر را با یکدیگر مقایسه کنید.

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

 الف) کج روان را دهند خرمن‌ها
 قوت یک شب به نیکوان ندهند
 ب) جهل و بی‌باکی شده فاش و حلال
 دانش و آزادی گشته حرام

۱۶ - کدامیک از ابیات زیر نشان‌دهنده رفتار ریاکارانه ضحاک است؟

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

 الف) ز بیم سپهید همه راستان
 بر آن کار گشتند همداستان
 ب) بدو گفت مهتر به روی دژم
 که بر گوی تا از که دیدی ستم

دستور

۱۷ - در ابیات زیر «را» نشانه چیست؟

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

 الف) که گر هفت کشور به شاهی تو راست
 چرا رنج و سختی همه بهر ماست
 ب) پیوید کاین مهتر اهرمن است
 جهان آفرین را به دل دشمن است

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۸ - با توجه به متن غلامحسین یوسفی در درس «کاوه دادخواه»، ضحاک چند بار فریب ابلیس را می‌خورد؟

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۱۹- با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.
«چو برخواند کاوه همه محضرش
سبک سوی پیران آن کشورش»

۰- سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

الف) نقش دستوری «ش» را در مصراع اول مشخص کنید.
ب) نقش دستوری «سبک» چیست؟

قرابت معنایی

۲۰- با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.
«همه سوی دوزخ نهادید روی
سپردید دلها به گفتار اوی»

۰- سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

الف) مرجع «اوی» چه کسی است؟
ب) چند عبارت کنایی وجود دارد؟

۲۱- مفهوم کلی هر یک از ابیات زیر را بنویسید.
الف) با جوانان چون دست بگشادی
پای گردون پیر بربستی
ب) زور داری، چون نداری علم کار
لاف آن نتوان به آسانی زدن

۰- سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس چهاردهم: حمله ی حیدری آرایه های ادبی

۲۲- در بیت زیر آرایه های «جناس، کنایه، مجاز و واج آرای» را بیابید.
«دلبران میدان گشوده نظر
که بر کینه اول که بندد کمر»

۰- سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۲۳- در بیت زیر چند «ترکیب وصفی» و چند «ترکیب اضافی» وجود دارد؟
«به جز بازوی دین و شیر خدا
که شد طالب رزم آن ازدها»

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۲۴- در بیت زیر چند «ترکیب وصفی» و چند «ترکیب اضافی» وجود دارد؟
«حبیب خدای جهان آفرین
نگه کرد بر روی مردان دین»

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

آرایه های ادبی

۲۵- در بیت زیر آرایه های «واج آرای»، مجاز، تشبیه و کنایه، را بیابید.
«نخست آن سیه روز برگشته بخت
برافروخت بازو چو شاخ درخت»

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس دوازدهم: کاوه ی دادخواه معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۲۶- برای هریک از ویژگی های شعر حماسی، نمونه های از متن درس «کاوه دادخواه» انتخاب کنید.

○ - سخت مرجع: تمرین های کتاب- ۱۴۰۲

• زمینه ملی

• زمینه قهرمانی

۲۷- با توجه به درس «کاوه دادخواه»، مارانی که بر دوش ضحاک رویدند را مظهر چه خصلت هایی می توان دانست؟

○ - سخت مرجع: ۱: تمرین های کتاب- ۱۴۰۲

۲۸- براساس ابیات درس «کاوه دادخواه»، انگیزه کاوه در قیام علیه ضحاک چه بوده است؟

○ - سخت مرجع: تمرین های کتاب- ۱۴۰۲

درس چهاردهم: حمله‌ی حیدری معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۰ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۲۹ - شعر «حمله‌ی حیدری» را با توجه به زمینه‌های اصلی حماسه بررسی کنید.

۰ - سخت‌مرجع: تمرین‌های کتاب- ۱۴۰۲

۳۰ - معنی و مفهوم بیت ششم درس «حمله‌ی حیدری» را به نثر روان بنویسید.

۰ - سخت‌مرجع: تمرین‌های کتاب- ۱۴۰۲

۳۱ - پیام ابیات زیر را بنویسید.
«چو شیر خدا راند بر خصم، تیغ
پرید از رخ کفر در هند رنگ
به سر کوفت شیطان دو دست دریغ
تپیدند بت‌خانه‌ها در فرنگ»

قرابت معنایی

۰ - سخت‌مرجع: تمرین‌های کتاب- ۱۴۰۲

۳۲ - داستان زیر را که از مثنوی مولوی انتخاب شده است، به لحاظ محتوا با درس حمله‌ی حیدری مقایسه کنید.

«از علی آموز اخلاص عمل
در غزا بر پهلوانی دست یافت
او خدو انداخت در روی علی
در زمان انداخت شمشیر آن علی
گشت حیران آن مبارز زین عمل
گفت بر من تیغ تیز افراستی
گفت: من تیغ از پی حق می‌زنم
شیر حقم نیستم شیر هوا
شیر حق را دان منزه از دغل
زود شمشیری بر آورد و شتافت
افتخار هر نبی و هر ولی
کرد او اندر غزایش کاهلی
وز نمودن عفو و رحم بی‌محل
از چه افکندی مرا بگذاشتی؟
بنده حقم نه مأمور تنم
فعل من بر دین من باشد گوا»

دوم
۱۵۰ سوال تشریحی سخت فارسی: بازدهم نیمسال دوم

دستور

۳۳- جابه جایی ضمیر را در بیت زیر نشان دهید.
«غضنفر بزد تیغ بر گردنش
در آورد از پای، بی سر تنش»

۰- سخت مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

درس دوازدهم: کاوه ی دادخواه وازگان

۳۴- در هر یک از جمله ها و شعرهای زیر کدام واژه ها به ترتیب در معانی «عظیم، ترس، پایمال کردن» به کار رفته اند؟

۰- سخت مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

۰- سخت مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

الف یاد ایثارگران سهیم در این حماسه سترگ را تا همیشه در خاطره خویش پاس خواهیم داشت.

ب

فلک باخت از سهم آن جنگ، رنگ
بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ

۰- سخت مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

پ

خروشید و برجست لرزان ز جای
بدرید و بسپرد محضر به پای

۰- سخت مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

قرابت معنایی

۳۵- در بیت های:

«بدو گفت مهتر به روی دژم
که بر گوی تا از که دیدی ستم؟
یکی بی زیان مرد آهن گرم
ز شاه آتش آید همی بر سرم»
الف. «مهتر» کیست؟

۰- سخت مرجع: گل واژه- ۱۳۹۸

ب. مفهوم «ز شاه آتش آید همی بر سرم» را بنویسید.

واژگان
→

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۳۶- با توجه به معنا یا املا در جای خالی از واژگان مناسب استفاده کنید.

الف

قارون شوی ار چند در سؤالی

خورشید شوی گر چه تو (حلالی - هلالی)

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب مردم با دیدن فریدون و کاوه بلندی سر دادند. (قو - غو)

○ - متوسط‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ نشست و با بزرگان مایه رشد آدمی زاد می‌شود. (برخواست - برخاست)

○ - متوسط‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ت برای رسیدن به آمال و آرزوهای باید بسیاری از شیرینی‌های زندگی را فراموش کرد. (خویش - خویش)

دستور
→

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۳۷- وضعیت واژه‌های مشخص شده را در گذر زمان مشخص کنید.

الف

به برگستان اندرون اسب گو

چنان چون بود رسم سالار نو

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

بر این نیز بهرام سوگند خواست

زبان بود بر جان او بند خواست

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

احمد مرسل که خرد خاک اوست

هر دو جهان بسته به فتراک اوست

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ت

بخش جایی رسیده کاو نگذارد
شوخ به گرمابه و موی به حجام

○ - متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ث

در دل سنگ کثیف جواهر معادن و فلزات بیافزید.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ج

به دستور فرمود تا ساروان
هیون آرد از دشت صد کاروان

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

آرایه‌های ادبی

—————|

۳۸- در هر یک از موارد زیر «استعاره» را مشخص کنید.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

الف

بر آن محضر ازدها ناگزیر
گواهی نوشتند برنا و پیر

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

خروشید کای پایمردان دیو
بریده دل از ترس گیهان خدیو

○ - متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

کشتی‌گیری بود که در زورآزمایی شهره بود؛ بدر در میدان او هلالی بودی و رستم به دستان او زالی.

○ - متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

درس چهاردهم: حمله ی حیدری دستور

—————|

۳۹- در هر یک از بیت‌های زیر تعداد گروه‌های اسمی را مشخص کنید.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

الف

از علی آموز اخلاص عمل
شیر حق را دان منزه از دغل

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

او خدو انداخت در روی علی
افتخار هر نبی و هر ولی

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

گفت بر من تیغ تیز افراستی
از چه افکندی مرا بگذاشتی

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ت

شیر حقم نیستم شیر هوا
فعل من بر دین من باشد گوا

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ث

به جز بازوی دین و شیر خدا
که شد طالب رزم آن ازدها

○ - متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

درس دوازدهم: کاوه ی دادخواه معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۴۰- در کدام گزینه همراهی مردم با کاوه علیه ضحاک دیده می شود؟ توضیح دهید.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

- ۱) چو کاوه برون شد ز درگاه شما
بر او انجمن گشت بازارگاه
- ۲) همی برخوردار شد و فریاد خواند
جهان را سراسر سوی داد خواند
- ۳) کسی کاوه ای فریدون کند
دل از بند ضحاک بیرون کند
- ۴) بیوید کاین مهتر آهرمن است
جهان آفرین را به دل دشمن است

دستور

۴۱- در هر یک از بیت های زیر وضعیت واژه مشخص شده را در گذر زمان بنویسید.

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

الف

در دکان بودی نگهبان دکان
نکته گفتی با همه سوداگران

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب

نه صورتی است مزخرف عبارت سعدی
چنان که بر در گرمابه می کند نقاش

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۴۰۳

پ

جهان پیر رعنا را ترخم در جبلت نیست
ز مهر او چه می پرسی، در او همت چه می بندی

○ - متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ت

وگر کمتر من از ایشان به نعمت
از آنان فزونم به شیرین زبانی

○ - متوسط مرجع: منتا- ۱۴۰۳

فصل هفتم: ادبیات داستانی درس پانزدهم: کبوتر طوقدار قرابت معنایی

۴۲ - مفهوم کلی عبارت زیر را بنویسید.

«مرغزاری نزه بود که از عکس ریاحین او، پر زاغ چون دم طاووس نمودی و در پیش جمال او دم طاووس به پر زاغ مانستی.»

○ - سخت مرجع: سوالات امتحانی داخل کشور- ۱۳۹۴

تاریخ ادبیات

۴۳ - جدول زیر را کامل کنید.

○ - سخت مرجع: سوالات امتحانی داخل کشور- ۱۳۸۸

نام کتاب	الف	ب	پ	ت
بوستان			غزلیات شمس	
پدید آورنده		نجم الدین رازی		ابوالمعالی نصرالله منشی

درس شانزدهم: قصه ی عینکم دستور

۴۴- در گروه «درختانی بلند» وابستهٔ پسین کدام است؟

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس پانزدهم: کبوتر طوقدار واژگان

۴۵- معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«جای مجادله نیست؛ چنان باید که همگنان استخلاص یاران را مهم تر از تخلص خود شناسند.»

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۴۶- مترادف واژه‌های داخل جدول را از متن درس «کبوتر طوقدار» بیابید.

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

واژه	آزاد	شایسته تر	ستیزه	انبوه	بریده	دانه	باصفا
مترادف							

۴۷- مترادف واژه‌های داخل جدول را از متن درس «کبوتر طوقدار» بیابید.

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

واژه	پشت گردن	گره و پیچیدگی	پیشوا	جلوه‌کنان	توجه	آسایش	چمن زار
مترادف							

آرایه‌های ادبی

۴۸- در بیت زیر آرایه‌های «ایهام تناسب و حسن تعلیل» را بیابید.

«درفشان لاله در وی چون چراغی

ولیک از دود او بر جانش داغی»

- - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۴۹- در متن زیر صفت‌ها را بیابید و نوع آن‌ها را مشخص کنید.
 «و در وی شکار بسیار و اختلاف صیادان آن‌جا متواتر. زاغی در حوالی آن بر درختی بزرگ گشن خانه داشت.»
 - - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۵۰- در عبارات زیر ضمیرها را بیابید و مرجعشان را مشخص کنید.
 «و در وی شکار بسیار و اختلاف صیادان آن‌جا متواتر. زاغی در حوالی آن بر درختی بزرگ گشن خانه داشت.»
 - - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۵۱- مفهوم کلی عبارت زیر چیست؟
 «در آن مواضع از جهت گریزگاه روز حادثه صد سوراخ ساخته و هر یک را در دیگری راه گشاده و تیمار آن فراخور حکمت و برحسب مصلحت بداشته»
 - - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۵۲- با توجه به متن به سؤالات پاسخ دهید.
 «چون ایشان حقوق مرا به مناصحت بگزاردند و به معونت و مظاهره ایشان از دست صیاد بجستم، مرا نیز از عهده لوازم ریاست بیرون باید آمد.»
 الف) مرجع ضمیر «ایشان» را بنویسید.
 ب) گوینده این عبارات کدام شخصیت داستان است؟
 ج) زاویه دید این جملات را بنویسید.
 د) نویسنده در برابر یاری و اطاعت دیگران چه وظیفه‌ای را بر خود واجب می‌داند؟
 - - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۵۳- بیت «مروت نبینم رهایی ز بند به تنها و یارانم اندر کمند» با کدام عبارت درس تناسب مفهومی دارد؟
 - - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

آرایه‌های ادبی

۵۴- در ابیات زیر «مشبه و مشبه‌به» را مشخص کنید.
 الف) بر تخت هم که تاجش معراج آفتاب است
 همّت نگر که موری با این حقارت آمد
 ب) از تاب آتش می برگرد عارضش خوی
 چون قطره‌های شبنم بر برگ گل چکیده

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۵۵- در ابیات زیر «مشبه و مشبه‌به» را مشخص کنید.
 الف) چوگان حکم در کف و گویی نمی‌زنی
 باز ظفر به دست و شکاری نمی‌کنی
 ب) ادب و شرم تو را خسرو مهرویان کرد
 آفرین بر تو که شایسته صد چندینی

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس شانزدهم: قصه‌ی عینکم دستور

۵۶- در عبارات زیر هسته و نوع وابسته را مشخص کنید.
 الف) تا آن روزها کلاس هشتم بودم.
 ب) طلبه جوان پا به درون آن حیاط محقر گذاشت.

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۵۷- در متن زیر وابسته‌های پسین را مشخص کنید.
 «به کوچه مسجد پیچید، به در خانه رسید و ایستاد. حاج آقا در را قدری فشار داد.»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس پانزدهم : کبوتر طوقدار واژگان

۵۸- در ابیات زیر واژه‌هایی که نادرستی املائی دارند را بیابید و شکل صحیح آنها را بنویسید.

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

- (الف) گهی که بر فلک سروری عروج کند
 نخست پایه خود فرقی فرقدان گیرد
 (ب) چراغ دیده محمود آنکه دشمن را
 ز برق تیغ وی آتش به دودمان گیرد
 (ج) ایا عظیم وقاری که هر که بنده توس
 ز رفیع غدر کمر بند تو آمان گیرد
 (د) از امتحان تو ایام را قرض آن است
 که از قفای ریاضت دلت نشان گیرد
 (ه) فرشته‌ای به حقیقت سروش عالم غیب
 که روضه کرمش نکته بر جنان گیرد

درس شانزدهم : قصه ی عینکم دستور

۵۹- در عبارات زیر هسته و نوع وابسته‌ها را مشخص کنید.

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

- (الف) همین‌جا خواهند گشت.
 (ب) قرآن جیبی‌اش به اندازه یک سگه سوراخ شده بود.

درس پانزدهم : کبوتر طوقدار واژگان

۶۰- در ابیات زیر واژه‌هایی که نادرستی املائی دارند بیابید و شکل صحیح آنها را بنویسید.

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

- (الف) به شکر تهمت تکفیر از میان برخاست
 بکوش کز گل و مل داد عیش بستانی
 (ب) هزار چون من اگر محنت و بلا بیند
 تو را از آن چه که در نعمتی و در نازی
 (ج) به اعتماد وفا، نقد عمر صرف مکن
 که عن‌غریب تو بی زر شوی و او بیزار
 (د) بر آر دست تضرع ببار اشک ندّم
 ز بی‌نیاز بخواه آنچه بایدت به نیاز
 (ه) همه کامی و دولتی داری
 چه دعا گویم ای امیر عجل؟

درس شانزدهم: قصه ی عینکم دستور

۶۱- در متن زیر چند ترکیب وصفی و اضافی وجود دارد؟

«آقایان محترم! علما! روحانیون حوزه‌ها! با مغزهایتان با حکومت طرف شوید، با قلب‌هایتان با خدا.»

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس پانزدهم: کیوتر طوقدار واژگان

۶۲- در متن زیر غلط‌های املايي را بیاييد

«و در این وقت او به نزدیک تو می‌آمد، خواستم که به موافقت او بیايم و به سعادت ملاقات تو مؤانستی طلبم و از وهشت قربت باز رفتم؛ که تنهایی کار صعب است و در دنیا هیچ شادی چون صحبت و مجالست دوستان نتواند بود.»

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۶۳- در متن زیر غلط‌های املايي را بیاييد.

«و سزاوار محنتی که در آن صبر کرده شود آن است که در رفع آن مظاهرهت و سعی ممکن نباشد و گفته‌اند بزرگ‌تر محاسن رحمت و شفقت است و سرمایه الفت، مدارا با اصحاب و اصل عقل شناختن بودنی از نابودنی و قناعت تبع به امتناع طلب آن.»

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس شانزدهم: قصه ی عینکم دستور

۶۴- در عبارت زیر چند وابستهٔ پسین وجود دارد؟

«چراکه با چرتکه‌اندازان بدنهاد روبه‌رو هستيد اما آن‌جا با قلب‌هایتان، با خلوصتان، با طهارتتان، با خدا روبه‌رو شوید.»

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۶۵- در گروه‌های اسمی زیر هسته و نوع وابسته را مشخص کنید.

الف) سلطان درماندهٔ قاجار

ب) خطر خوف‌آور استبداد

ج) آستانهٔ سقوط نهایی

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

آرایه‌های ادبی

۶۶- مفهوم کنایه عبارات زیر را بنویسید.
الف) رفت تا برف‌های نکوبیده را بکوبد.
ب) ما بار دیگر از چاله به چاه خواهیم افتاد.

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۶۷- در متن زیر آرایه‌های «مجاز، کنایه، استعاره و حس آمیزی» را بیابید.
«شهر سرد، مهتاب سرد یک تاریخ سرما و جوانی که با آتشِ درون، پیوسته در مخاطرهٔ سوختن بود.»

○ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۶۸- دو ویژگی برجستهٔ نثر داستان «قصهٔ عینکم» را بنویسید.

○ - سخت‌مرجع: تمرین‌های کتاب- ۱۴۰۲

۶۹- راوی داستان «قصهٔ عینکم»، چه چیزی را نشانهٔ تمدن و تجدد می‌داند؟

○ - سخت‌مرجع: تمرین‌های کتاب- ۱۴۰۲

درس پانزدهم: کبوتر طوقدار قرابت معنایی

۷۰- هریک از بیت‌های زیر، با کدام قسمت درس «کبوتر طوقدار» ارتباط مفهومی دارد؟

○ - سخت‌مرجع: تمرین‌های کتاب- ۱۴۰۲

■ مروّت نینم رهایی ز بند

■ دوستان را به گاه سود و زیان

به تنها و یارانم اندر کمند «سعدی»

بتوان دید و آزمود توان «سنایی»

درس شانزدهم: قصه ی عینکم و ازگان

۷۱- معادل معنایی واژه‌های مشخص شده را در متن درس «قصه عینکم» بیابید.

به دیدن تو چنان خیره‌ام که نشناسم

تفاوت است اگر راه و چاه را حتی «محمدعلی بهمنی»

o - سخت‌مرجع: تمرین های کتاب- ۱۴۰۲

درس پانزدهم: کبوتر طوقدار آرایه‌های ادبی

۷۲- آرایه‌های به کار رفته در متن زیر را به‌طور کامل بنویسید.

«آورده‌اند که در ناحیت کشمیر مُتصدی خوش و مرغزاری نَرِه بود که ازعکس ریاحین او، پر زاغ چون دُم طاووس نمودی و در پیش جمال او دم طاووس به پر زاغ مانستی.»

o - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۷۳- آرایه‌های «کنایه، تضاد و ایهام تناسب» را در بیت «گفتم که چو ناگه آمدی، عیب مگیر / چشم تر و نان خشک و روی تازه» بنویسید.

o - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۷۴- در کدام گزینه مصراع اول «مشبه» است؟ توضیح دهید.

(۱) درفشان لاله در وی چون چراغی

ولیک از دود او بر جانش داغی

(۲) شقایق بر یکی پای ایستاده

چو بر شاخ زمرّد، جام باده

(۳) گفتم که چو ناگه آمدی، عیب مگیر

چشم تر و نان خشک و روی تازه

(۴) مروت نبینم رهایی ز بند

به تنها و یارانم اندر کند

o - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

درس شانزدهم: قصه ی عینکم دستور

۷۵- در هر یک از جمله‌های زیر تعداد گروه‌های اسمی را مشخص کنید و بنویسید.

o - سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

الف تا آن روزها که کلاس هشتم بودم، عینک مثل تعلیمی و کراوات یک چیز فرنگی مآبی بود.

۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

ب در خانه هم غالباً پای سفره ناهار یا شام بلند می شدم؛ چشم نمی دید.

۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

پ درس ساعت اول تجزیه و ترکیب عربی بود. معلّم عربی، پیرمرد شوخ و نکته گویی بود.

۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

ت این کار با سابقه شرارتی که داشتم، سوءظنّ پیرمرد معلم را برانگیخت.

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۷۶ - در نوشته «می توانست نگاه این یکی را در چله کمان بنشانند و به سوی دشمن پرتاب کند»، منظور از عبارت «نشانند نگاه در چله کمان و پرتاب آن، چیست؟»
۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

درس پانزدهم: کبوتر طوقدار واژگان

۷۷ - در کدام یک از عبارات زیر غلط املائی دیده می شود؟ آن را اصلاح کنید.
الف) ناگاه آن دیدند که چون آب نیرو کرده بود و کشتی پر شده، نشستن و دریدن گرفت. آنگاه آگاه شدند که غرقه خواست شد. بانگ و هزاهز و غریو خاست، امیر برخاست.

۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

ب) و چون ایشان حقوق مرا به طاعت و مناسحت بگزاردند و به معنوت و مظاهره ایشان از دست صیاد بجستم، مرا نیز از عهده لوازم ریاست بیرون باید آمد و موجب صیادت را به ادا رسانید.

درس شانزدهم: قصه ی عینکم دستور

۱۴۰۳ - سخت مرجع: منتا - ۰

۷۸ - نوع صفت بیانی در کدام مصراع متفاوت است؟

الف) برو شیر درنده باش، ای دغل

ب) برافراخت پس دست خیبرگشا

ج) همی رفت پیش اندرون مرد گرد

د) که ای نامداران یزدان پرست

فصل هشتم : ادبیات جهان درس هفدهم : خاموشی دریا واژگان

۷۹ - معانی مختلف هریک از واژه‌های زیر را بنویسید.

الف) گزاردن: ب) گزاردن:

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۸۰ - از مصدرهای زیر دو اسم یا صفت بسازید.

الف) گزاردن ب) گزاردن

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۸۱ - نویسنده در عبارات زیر انسان را به چه چیزی تشویق می‌کند؟

«و شما را گر توان نباشد که کار خود به عشق درآمیزید و پیوسته بار وظیفه‌ای را بی‌رغبت به دوش کشید، زنهار، دست از کار بشوید.»

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۸۲ - در ابیات زیر «قید» را مشخص کنید.

الف) طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق

ب) تا شدم حلقه به گوش در میخانه عشق

که در این دامگه حادثه چون افتادم

هر دم آید غمی از نو به مبارک بادم

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هجدهم : خوان عدل دستور

۸۳ - در عبارت زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«شرق از آن خداست / غرب از آن خداست. / و سرزمین‌های شمال و جنوب نیز / آسوده در دستان خدا است.»

- - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هفدهم : خاموشی دریا دستور

۸۴- در ابیات زیر «قید» را مشخص کنید.

الف) صنعت مکن که هر که محبت نه راست باخت
 ب) من چو از خاک لحد لاله صفت برخیزم
 عشقش به روی دل در معنی فراز کرد
 داغ سودای توأم سر سویدا باشد

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هجدهم : خوان عدل معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۸۵- مفهوم کلی بند زیر به کدام ویژگی خداوند اشاره می‌کند؟

«شرق از آن خداست / غرب از آن خداست / و سرزمین‌های شمال و جنوب نیز / آسوده در دستان خداست.»

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۸۶- در بند زیر چند «ترکیب اضافی» و چند «ترکیب وصفی» وجود دارد؟

«اوست که عادل مطلق است / و خوان عدل خود را بر همگان گسترده / باشد که از میان آسمای صدگانه‌اش / او را به همین نام بستائیم.»

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هفدهم : خاموشی دریا دستور

۸۷- در بیت زیر «قید» را مشخص کنید.

«در دیر مغان آمد یارم قدحی در دست
 مست از می و می‌خواران از نرگس مستش مست»

○ - سخت مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هجدهم: خوان عدل دستور

۸۸- در بند زیر چند «ترکیب وصفی» و «ترکیب اضافی» وجود دارد؟

«اگر فکر و حواسم این جهانی است / بهره‌ای والاتر از بهر من نیست / روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود،

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۸۹- در شعر زیر زمان افعال مشخص شده را بنویسید.

«روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۹۰- گوته در کدام بند شعر «خوان عدل» به «بازگشت روح به عالم معنا» اشاره می‌کند؟

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۹۱- در عبارت زیر منظور شاعر از «خاک» و «غبار» چیست؟

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هفدهم: خاموشی دریا دستور

۹۲- در ابیات زیر نوع «واو» را مشخص کنید.

الف) شکوه آصفی و اسب باد و منطق طیر

ب) دلا منال ز بیداد و جور یار که یار

به باد رفت و از او خواجه هیچ طرفه نبست

تو را نصیب همین کرد و این از آن دادست

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هجدهم: خوان عدل معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۹۳- عبارت زیر به کدام جمله سعدی در گلستان اشاره دارد؟

«هر نفسی را دو نعمت است: دم فرو دادن و برآمدنش / آن یکی ممد حیات است / این یکی مفرح ذات.»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۹۴- در عبارات زیر چند «ترکیب اضافی» و چند «ترکیب وصفی» وجود دارد؟

«هر نفسی را دو نعمت است: دم فرو دادن و برآمدنش / آن یکی ممد حیات است / این یکی مفرح ذات.»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هفدهم: خاموشی دریا دستور

۹۵- در کدام بیت، «قید» بیشتری وجود دارد؟

(الف) وصل تو اجل را ز سرم دور همی داشت

(ب) روی تو کس ندید و هزارت رقیب هست

از دولت هجر تو کنون دور نماندست

در غنچه‌ای هنوز و صدت عندلیب هست

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

درس هجدهم: خوان عدل قرابت معنایی

۹۶- عبارات زیر چه ارتباط معنایی با یکدیگر دارند؟

(الف) خدا را در فراخی خوان و در عیش و تن‌آسانی

(ب) و تو شکر خدا کن، به هنگام رنج

نه چون کارت به جان آید خدا از جان و دل خوانی

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

دستور

۹۷- در بند زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم / تو در کلبه و خیمه خود باز بمان / بگذار سرخوش و سرمست به دوردست‌ها روم.»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۹۸- در بند زیر چند «ترکیب اضافی» وجود دارد؟

«بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم / تو در کلبه و خیمه خود باز بمان / بگذار سرخوش و سرمست به دوردست‌ها روم / و بر فراز سرم جز اختران
نیبم.»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۹۹- با توجه به بند زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«او اختران را در آسمان نهاده / تا به بر و بحر نشانمان باشند / تا نگه به فرازها دوزیم / تا ازین ره، لذت اندوزیم»

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۰- متوسط‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

الف از نظر شاعر چرا خداوند ستارگان را در آسمان قرار داده است؟

۰- آسان‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

ب چه کلماتی با یکدیگر رابطه معنایی «تضاد» دارند؟

تاریخ ادبیات

۱۰۰- کتاب «کویر» نوشته کدام متفکر و نویسنده معاصر است؟

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۰۱- مفهوم کدام بیت شعر «الهی» به «عاقبت‌به‌خیری در روز رستاخیز» اشاره می‌کند؟

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۱۰۲- ملامحسن فیض کاشانی در کدام یک از ابیات شعر «الهی» از خدا توفیق بندگی و ترک هوای نفس را می‌خواهد؟

۰ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۱۰۳ - کدامیک از ابیات شعر «الهی» به مضمون آیه شریفه «فَأَمَّا مَنْ أَوْتِيَ كِتَابَهُ بيمينه، فسوف يُحاسبُ حساباً يسيراً» اشاره دارد؟

دستور

۰ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۱۰۴ - در ابیات زیر زمان افعال را بنویسید.

- الف) سیاه‌نامه‌تر از خود کسی نمی‌بینم
چگونه چون قلمم دود دل به سر نرود
ب) چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی
که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم

۰ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۱۰۵ - در ابیات زیر زمان افعال را مشخص کنید.

- الف) هنر نمی‌خرد آیام و بیش از اینم نیست
کجا روم به تجارت بدین کساد متاع
ب) از بهر بوسه‌ای ز لبش جان همی‌دهم
اینم همی‌ستاند و آنم نمی‌دهد

۰ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۱۰۶ - در بیت‌های زیر زمان افعال را بنویسید.

- الف) یا رب اندر کنف سایه آن سرو بلند
گر من سوخته یک دم بنشینم چه شود
ب) حُسن بی‌پایان او چندان که عاشق می‌کشد
زمره دیگر به عشق از غیب سر بر می‌کنند

۰ - سخت‌مرجع: منتا- ۱۳۹۷

۱۰۷ - از مصدر «ترسیدن» افعال خواسته شده را بسازید.

ماضی نقلی:

ماضی استمراری:

مضارع التزامی:

○ - سخت مرجع: منتاب - ۱۳۹۷

۱۰۸ - از مصدر «ارزیدن» افعال خواسته شده را بنویسید.

مضارع اخباری:.....

ماضی بعید:.....

آینده:.....

درس هفدهم: خاموشی دریا آرایه های ادبی

○ - سخت مرجع: تمرین های کتاب - ۱۴۰۲

۱۰۹ - در متن درس «خاموشی دریا»، «آفتاب» و «ستاره»، در کدام مفاهیم استعاری به کار رفته اند؟

قربت معنایی

○ - سخت مرجع: تمرین های کتاب - ۱۴۰۲

۱۱۰ - درباره ارتباط معنایی عبارت زیر، با متن درس «خاموشی دریا» توضیح دهید.

«از آسمان تاج بارد اما بر سر آن کس که سر فرو آرد». خواجه عبدالله انصاری

درس هجدهم: خوان عدل قربت معنایی

○ - سخت مرجع: تمرین های کتاب - ۱۴۰۲

۱۱۱ - گوته، شیفته و دلبسته شعر و اندیشه حافظ بود؛ او متن زیر را نیز به تأثیرپذیری از حافظ سروده است:

«مگر نه راهنمای ما هر شامگاهان با صدای دلکش، بیتی چند از غزل های شورانگیز تو را می خواند تا اختران آسمان را بیدار کند و رهنان کوه و دشت را

بترساند؟»

الف) کدام قسمت از متن درس «خوان عدل»، با سروده بالا ارتباط معنایی دارد؟

ب) بیتی از حافظ بیابید که با سروده بالا مناسبت داشته باشد؟

درس هفدهم: خاموشی دریا دستور

۱۱۲ - نقش «مضاف» یا «موصوف» را در هر یک از بیت‌های زیر بنویسید.

الف

فکر آن باش که سال دگر ای شوخ پسر
روزگار تو دگر گردد و کار تو دگر

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ب

نیست مرد آن که بود معتبر از منصب خویش
مرد آن است کزو فخر کند اصل و نسب

○ - متوسط مرجع: منتا - ۱۴۰۳

پ

تا من به ذوق آیم شعر و غزل بخوانم
خوبان شهر باید قدر مرا بدانند

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ت

ای دوست به ذات حق تعالی سوگند
کز هجر تو ساعتی نیم من خرسند

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

۱۱۳ - در بیت‌های زیر نوع «و» را مشخص کنید.

الف

پیش از من و تو لیل و نهارى بوده است
گردنده فلک نیز به کارى بوده است.

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

ب

بسیار چو تو روند و بسیار آیند
بربای نصیب خویش کت برابند

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

پ

این نقد بگیر و دست از آن نسبه بدار
کآواز دُهل برادر، از دور خوش است

○ - سخت مرجع: منتا - ۱۴۰۳

۱۱۴ - در بیت‌های زیر قید را مشخص کنید.

الف

در انتظار تو سعدی همیشه می‌گوید
که ای نسیم سحر بوی زلف یار بیار

ب

دیروز بود بار جهانی به دوش من
امروز می‌کشند مرا چون سبو به دوش

پ

فردا که ازین دیر فنا در گذریم
با هفت هزار سالگان سر به سریم

۱۱۵ - هر یک از واژه‌های زیر را با توجه به نقش داده‌شده در جمله‌ای به کار ببرید.

الف

«خوب» در نقش صفت:

ب

«خوب» در نقش مسند:

پ

«خوب» در نقش قید:

آرایه‌های ادبی

۱۱۶ - آرایه‌های به‌کاررفته در شعر زیر را بنویسید.

از شعله / به خاطر روشنایی‌اش / سپاسگزاری کن، / امّا چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می‌ایستد / از یاد مبر.

درس هجدهم: خوان عدل آرایه‌های ادبی

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۱۷- بیت «به حشرم بده نامه در دست راست / ز هولم در آن روز بی‌باک کن» به کدام آیه شریفه اشاره دارد؟

درس هفدهم: خاموشی دریا دستور

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۱۸- واژه «نگران» را در دو جمله به گونه‌ای به کار ببرید که در جمله اول نقش «قید» و در جمله دوم «مسند» باشد.

درس هجدهم: خوان عدل آرایه‌های ادبی

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۱۹- در عبارت «و خوان عدل خود را برهمگان گسترده» تشبیه را بیابید و آن را به یک تشبیه کامل تبدیل نمایید.

قربت معنایی

۰- سخت‌مرجع: منتا- ۱۴۰۳

۱۲۰- بیت «هر که را اسرار عشق آموختند / مهر کردند و دهانش دوختند» با کدام قسمت درس «آذرباد» تقابل دارد؟

پاسخنامه تشریحی

۱ - ب) مفهوم مشترک بیت سؤال و بیت «ب»، خونین و پرخطر بودن راه عشق است. مفهوم بیت الف) عاشق، درد عشق را مثل درمان می‌داند.

۲ - مراعات‌نظیر: هوا، پر می‌کشد، کیوتر چاهی مجاز: سینه مجاز از دل است.

ایهام: واژه «هوا، دو معنی دارد: ۱- فضا ۲- میل

۳ -

ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می‌گشاید آنکه در دستش کلید شهر پرآینه دارد

۴ - قالب این شعر مثنوی است، زیرا هر بیت قافیه‌ای جداگانه دارد. در بردارنده مفاهیم مذهبی و سرزمین قدس است، می‌توان این شعر را حماسه‌ای مذهبی خواند که با وزن آن همخوانی دارد.

۵ - بی تو: وابسته پسین (مضاف‌الیه)

بعدازظهر: وابسته پسین (مضاف‌الیه)

یک: وابسته وابسته (صفت مضاف‌الیه) - البته وابسته‌های وابسته را دانش‌آموزان در سال دوازدهم می‌خوانند.

آدینه: وابسته پسین (مضاف‌الیه)

۶ - سترگی: بزرگ بودن، عظیم بودن

۷ -

فرعونیان استعاره از اسرائیلیان / قبطیان استعاره از مزدوران اسرائیل / موسی استعاره از امام خمینی (قُدَسَ سَرّه) / نیل استعاره از مشکلات و موانع

خانه استعاره از فلسطین

خانه استعاره از فلسطین / اهریمن استعاره از اسرائیل

۸ -

شاعر علت سیاه‌پوشی کعبه را داغ ماتم حضرت عباس (ع) و علت جوش و خروش سیاه‌پوشی کعبه را داغ ماتم حضرت عباس (ع) و علت جوش و خروش رود فرات را تشنگی ایشان می‌داند که دلیلی غیرواقعی و شاعرانه است.

حسن تعلیل ندارد.

در این بیت، شاعر برای شکل ظاهری و آویزان بودن شاخه‌ها و برگ‌های درخت بید، علتی شاعرانه اما غیرواقعی آورده است و آن سرافکنندگی بید، به سبب بی‌ثمر و بی‌حاصل بودن است.

۹ -

الف

زرد: صفت بیانی مطلق

ب

شنیده، دیده: صفت بیانی مفعولی

پ

گویا: صفت بیانی فاعلی

ت

آسمانی: صفت بیانی نسبی / ذاتی: صفت بیانی نسبی

ث

خندان: صفت بیانی فاعلی

ج

تابناک: صفت بیانی مطلق

چ

شیرازی، هندو: صفت بیانی نسبی

ح

دیدنی: صفت لیاقت

- ۱۰

الف

متناقض‌نما: صبح رنگ بعدازظهر دارد، مهربانی حالت کینه دارد. / رنگ بعدازظهر: حس‌آمیزی / رنگ بعدازظهر داشتن صبح کنايه از غم و ناراحتی / حالت کینه داشتن مهربانی کنايه از غم‌آلود بودن فضا / تضاد: مهربانی و کینه

ب

سوختن جان کنايه از شدت رنج / فرط، شرط: جناس ناهمسان (ناقص)

- ۱۱

الف

جغد استعاره از منکران حضرت امام زمان (عج) / ویرانه استعاره از جهان یا دل عاشقان / گنجینه استعاره از عشق حضرت امام زمان (عج)

ب

کیوتر استعاره از قلب حضرت امام زمان (عج)

پ

لاله استعاره از شهید / باغ استعاره از کشور

ت

لاله و آلاله استعاره از شهیدان

۱۲ - هوا (۱. آسمان ۲. میل و عشق): ایهام

۱۳ - در گزینۀ «ا»، حُسن تعلیل دیده می‌شود. شاعر می‌گوید: «عَلَّتْ نِیلِی بوشِ شَدَنِ کَعْبِه و جوش و خروش فرات، تو هستی.»

۱۴ - الف. تلمیح دارد به داستان حضرت سلیمان (ع) و ربوده شدن انگشتری‌اش توسط اهریمن.

ب. تلمیح دارد به داستان حضرت موسی (ع) و قصه گوساله سامری

۱۵ - مفهوم هر دو بیت ترسیم اوضاع نابه‌سامان جامعه، تسلط اهریمنان و ناراستی‌ها بر جامعه و بی‌اعتباری کار و هنر و فضیلت است.

۱۶ - ب - ضحاک که خود به کاوه ظلم کرده بود، با ریاکاری از او می‌پرسد چه کسی به تو ظلم کرده است؟

۱۷ - الف: را: حرف اضافه: به شاهی تو را است ← به شاهی برای تو است.
مَنَّم

- ب: را: فک اضافه: جهان آفرین را به دل دشمن است ← به دل دشمن جهان آفرین است.
- ۱۸ - سه بار - ابتدا با موافقت او پدرش مرداس را که مردی پاک بود از پای در می آورد تا ضحاک به پادشاهی برسد. سپس در لباس خوالیگری چالاک خورش‌های حیوانی را بدو می‌خوراند و خوی بد را در او می‌پرورد.
- سپس بر اثر بوسه زدن ابلیس بر دوش ضحاک، دو مار از دو کتف او می‌رویند و مایه رنج وی می‌شوند. پزشکان فرزانه از عهده علاج بر نمی‌آیند تا بار دیگر ابلیس خود را به صورت پزشکی در می‌آورد و به نزد ضحاک می‌رود و به او می‌گوید راه درمان این درد و آرام کردن مارها، سیر داشتن آنها با مغز سر آدمیان است.
- ۱۹ - الف) «ش» در محضرش (محضر او) مضاف‌الیه است.
ب) «سبک» به معنای «سریع» قید است.
- ۲۰ - الف) مرجع «اوی» ضحاک است.
ب) دو عبارت کنایی وجود دارد:
- ۱- روی سوی دوزخ نهادن: کنایه از گناهکار شدن
۲- دل سپردن: کنایه از فریفته شدن، پذیرفتن
۲۱ - الف) توصیف زور بازو و قدرت بدنی
ب) زور بازو و توانایی بدنی بدون دانش کارساز نیست.
- ۲۲ - جناس همسان: «که» اول: حرف ربط وابسته‌ساز: «که» دوم ضمیر پرسشی (چه کسی)
کنایه: «نظر گشودن» کنایه از انتظار کشیدن / «کمر بستن» کنایه از آماده شدن برای کاری
مجاز: «کینه» مجاز از جنگ
واج آرایی: تکرار صامت / ک/
- ۲۳ - ترکیب وصفی: آن اژدها
ترکیب‌های اضافی: ۱- بازوی دین ۲- شیر خدا ۳- طالب رزم ۴- رزم اژدها
۲۴ - ترکیب وصفی: خدای جهان آفرین
ترکیب‌های اضافی: ۱- حبیب خدای ۲- روی مردان ۳- مردان دین
۲۵ - واج آرایی: تکرار صامت / خ /
مجاز: بازو مجاز از دست
تشبیه: بازو به شاخ درخت مانده شده است.
کنایه: «سیه‌روز» کنایه از بدبخت است.
- ۲۶ - زمینه ملی:
* ز هر کشوری مهتران را بخواست / که در پادشاهی کند پشت راست
* یکی محضر اکنون نباید نوشت / که جز تخم نیکی، سپهد نکشت
زمینه قهرمانی: همی بر خورشید و فریاد خواند / جهان را سراسر سوی داد خواند

۲۷ - مارهایی که بر دوش ضحاک رویدند تجسمی از خوی‌های اهریمنی، بیداد و منش پلید و آلوده او بودند.

- ۲۸

۱- گرفتن انتقام فرزند ۲- نابودی استبداد ضحاک

۲۹ - شعر حمله حیدری ویژگی‌های زیر را دربردارد:

۱- زمینه داستانی: داستان نبرد علی (ع) با عمروبن عبدود

۲- زمینه قهرمانی: قهرمانی‌ها و پهلوانی‌های امیرالمؤمنین (ع)

۳- زمینه ملی: ندارد؛ چون حماسه دینی است.

۴- زمینه خرق عادت: ندارد؛ چون خرق عادت مربوط به حماسه‌های طبیعی مثل شاهنامه است. وجود عناصری چون سیمرخ، دیو سپید، رویین‌تن بودن اسفندیار و عمر هزارساله زال در شاهنامه فردوسی مربوط به زمینه خرق عادت هستند. حماسه حمله حیدری چون یک حماسه دینی است از این عناصر، خالی است.

۳۰ - بیت ششم: همه برده سر در گریبان فرو / نشد هیچ‌کس را هوس، رزم او

معنی: همه لشکریان سرها را به زیر افکنده بودند و هیچ‌کس داوطلب مبارزه با او (عمروبن عبدود) نبود.

مفهوم: شهادت نداشتن برای حضور در میدان نبرد.

۳۱ - ناامیدی شیطان و نابودی کفر بعد از ضربه زدن امام علی (ع)

۳۲ - ۱- هدف مولانا از شعر، آموزه‌های عرفانی آن بوده است ولی شعر متن درس حماسه دینی است.

۲- موضوع هر دو مشترک است؛ یعنی به ویژگی‌های امیرالمؤمنین اشاره می‌کنند.

۳- شعر مولانا جنبه تعلیمی دارد، ولی شعر متن درس حماسه است و تنها جنبه‌های قهرمانی و پهلوانی حضرت علی را بیان می‌کند.

۳۳ - ش (تنش) مضاف‌الیه سر است. (تن بی سرش)

- ۳۴

الف سترگ = عظیم

ب سهم = ترس

پ بسپردن = پایمال کردن

۳۵ - الف. ضحاک

ب. شاه به من ظلم و ستم می‌کند.

- ۳۶

الف هلالی

ب غو

پ برخاست

خوبیش

- ۳۷

برگستوان: متروک شده (لباس جنگاوران قدیم)

سوگند: تحوّل معنایی (معنای قدیم: گوگرد؛ معنای جدید: قسم)

فتراک: متروک شده (ترک‌بند)

شوخ: تحوّل معنایی (معنای قدیم: چرک؛ معنای جدید: طنز)

کثیف: تحوّل معنایی (معنای قدیم: کلفت و ضخیم؛ معنای جدید: چرک و کثیف)

دستور: تحوّل معنایی (معنای قدیم: وزیر، اجازه، راهنما؛ معنای جدید: دستور، فرمان)

- ۳۸

اژدها استعاره از ضحاک

دیو استعاره از ضحاک

رستم، بدر استعاره از انسان قوی / هلال، زال استعاره از انسان ضعیف / دستان ۱. دست‌ها ۲. لقب زال: ایهام تناسب

- ۳۹

علی - اخلاص عمل - شیر حق - منزه - دغل (پنج گروه اسمی)

او - خدو - روی علی - افتخار هر نبی - افتخار هر ولی (پنج گروه اسمی)

من - تیغ تیز - چه - من (چهار گروه اسمی)

شیر حق - شیر هوا - فعل من - دین من - گوا (پنج گروه اسمی)

بازوی دین - شیر خدا - طالب رزم آن اژدها (سه گروه اسمی)

۴۰ - گزینۀ ۱: جمع شدن مردم به دور کاوه نشانه حمایت آنها از قیام او علیه ضحاک است.

- ۴۱

سوداگران: تحوّل معنایی (معنای قدیم: مشتریان، تاجران / معنای جدید: بدکاران)

مزخرف: تحوّل معنایی (معنای قدیم: آراسته شده به جواهر / معنای جدید: بیهوده و بی‌معنا)

رعنا: تحوّل معنایی (معنای قدیم: زن گول‌زن و خودآرا و خودپسند / معنای جدید: خوش قد و قامت)

نعمت: بی‌تغییر

۴۲ - زشت را زیبا نشان می‌داد و زیبا را زشت جلوه می‌داد. (باغ بسیار زیبا بود.)

- ۴۳

ت	پ	ب	الف	نام کتاب
کلیله و دمنه	غزلیات شمس	مرصاد العباد	بوستان	
ابوالمعالی نصرالله منشی	مولانا	نجم‌الدین رازی	سعدی شیرازی	پدید آورنده

۴۴ - درخت: هسته

بلند: صفت بیانی ساده (وابسته پسین)

۴۵ - مجادله: ستیزه و جدال

همگنان: جمع همگن، هم‌نوعان، همه

استخلاص: رهایی جستن، رهایی دادن

تخلص: رهایی

۴۶ -

باصفا	دانه	بریده	انبوه	ستیزه	شایسته‌تر	آزاد
نزه	حبه	منقطع	گشن	مجادله	اولی‌تر	مطلق

۴۷ -

چمن‌زار	آسایش	توجه	جلوه‌کنان	پیشوا	گره و پیچیدگی	پشت گردن
مرغزار	فراغ	التفات	گرازان	امام	عقده	قفا

۴۸ - ایهام تناسب: لاله:

۱ - گل لاله که پذیرفتنی است.

۲ - چراغ که پذیرفتنی نیست ولی با دود و درفشان متناسب است.

حسن تعلیل: سیاهی داخل گل لاله به دلیل دود ناشی از حسرت او بر مرغزار است. (دلیل غیر واقعی)

۴۹ - صفت بیانی ساده: ۱ - بسیار ۲ - متواتر ۳ - بزرگ ۴ - گشن

صفت اشاره: آن (آن‌جا)

۵۰ - «وی»، مرجع متصید و شکارگاه

«آن»، (حوالی آن)، متصید و شکارگاه

۵۱ - مفهوم کلی عبارت سوال: حزم و دوراندیشی

۵۲ - الف) ایشان: کبوتران

ب) مطوقه

ج) راوی: اول شخص

د) مطوقه در برابر یاری و اطاعت یاران، معتقد است که شرایط و وظایف رهبری و ریاست خود را باید به درستی انجام دهد.

۵۳ - گفت: نخست از آن یاران گشا، ای دوست، ابتدا از پریدن بند اصحاب اولی‌تر،

۵۴ - الف) مشبه: تاج، مشبه‌به: معراج آفتاب

ب) مشبه: مصراع اول: خوی (عرق) گرد صورت معشوق

مشبه‌به: مصراع دوم: قطره‌های شبنم که بر روی گلبرگ بنشینند.

۵۵ - الف) تشبیه ۱: «چوگان حکم» ← حکم: مشبه، چوگان: مشبه‌به

تشبیه ۲: باز ظفر، ← ظفر: مشبه، باز: مشبه به

(ب) تشبیه ۱: تو: مشبه، خسرو: مشبه به

تشبیه ۲: مهرویان: روی: مشبه، ماه: مشبه به

۵۶ - الف) آن / روزها / کلاس / هشتم
صفت اشاره هسته هسته صفت شمارشی

(ب) طلبیه جوان / درون آن حیات محقر
هسته صفت بیانی هسته صفت اشاره مضاف الیه صفت بیانی
ساده

۵۷ - ۱- مسجد: مضاف الیه

۲- خانه: مضاف الیه

۵۸ - ج) قدر ← قدر (ارزش)

د) قرض ← غرض (هدف، مقصود)

۵۹ - الف) همین جا
صفت اشاره هسته

(ب) قرآن جیبی اش / اندازه یک سگه
هسته صفت بیانی مضاف الیه هسته صفت شمارشی مضاف الیه
نسبی

۶۰ - ج) غریب ← قریب (نزدیک)

ه) عجل ← آجل

۶۱ - ترکیب های اضافی: آفایان محترم

ترکیب های اضافی: ۱- روحانیون حوزه ها ۲- مغزهایتان ۳- قلب هایتان

۶۲ - وهشت ← وحشت

قریب ← غربت

۶۳ - تبع ← طبع

۶۴ - در متن صورت سؤال شش وابسته پسین وجود دارد:

۱- تان در قلب هایتان ۲- تان در خلوتتان ۳- تان در طهارتتان ۴- بدنهاد

۶۵ - الف) سلطان درمانده قاجار
هسته صفت بیانی مضاف الیه

مفعولی

(ب) خطر خوف آور استبداد

هسته صفت بیانی مضاف الیه

(ج) آستانه سقوط نهایی

هسته مضاف الیه صفت بیانی

نسبی

۶۶ - الف) راه های دشوار را طی می کند و مسیر پیروزی انقلاب را هموار سازد.

(ب) اوضاع وخیم و ناگوارتر خواهد شد.

۶۷ - مجاز: شهر مجاز از مردم شهر
 کنایه: سوختن کنایه از شهید شدن و فدا شدن
 استعاره: آتش استعاره از شوق و امید
 حس آمیزی: مهتاب سرد

۶۸ - ۱ - توصیف حالات و جزئیات ۲ - بهره‌گیری از طنز ۳ - صمیمیت و صداقت نوشته

۶۹ - کراوات، عینک و تعلیمی، واکس کفش و کارد و چنگال

۷۰ - ■ و می‌ترسم که اگر از گشادن عقده‌های من آغاز کنی، ملول شوی و بعضی از ایشان در بند بمانند.

■ در هنگام بلا شرکت بوده است، در وقت فراغ موافقت اولی‌تر.

۷۱ - بر و بر

تو را به آینده‌داران چه التفات بود

پاسخ: مسحور

۷۲ - مانند کردن 'پر زاغ به دم طاووس'، و مانند کردن 'دم طاووس به پر زاغ': تشبیه / عکس یا قلب: پر زاغ چون دم طاووس نمودی و دم طاووس به پر زاغ مانستی / پر زاغ نماد زشتی / دم طاووس نماد زیبایی / طاووس، زاغ: تضاد (مفهومی) / نمودی، مانستی: سجع / دم، پر، زاغ، طاووس: مراعات نظیر

۷۳ - داشتن چشم تر کنایه از غم و ناراحتی / داشتن نان خشک کنایه از پذیرایی فقیرانه / داشتن روی تازه کنایه از خوشرویی و مهمان‌نوازی / تر، خشک: تضاد / تر: ۱ - خیس و اشکبار ۲ - باطراوت (به تناسب 'تازه'): ایهام تناسب

۷۴ - گزینه '۲': مصراع اول در این بیت 'مشبه' است. 'ایستادن شقایق بر یک پای' مانند ایستادن جام باده بر شاخ زمرّد است.

۷۵ -

الف آن روزها - کلاس هشتم - عینک - تعلیمی - کراوات - یک چیز فرنگی مآبی (شش گروه اسمی)

ب خانه - پای سفره ناهار - پای سفره شام - چشم (چهار گروه اسمی)

پ درس ساعت اول - تجزیه عربی - ترکیب عربی - معلم عربی - پیرمرد شوخ - پیرمرد نکته‌گویی (شش گروه اسمی)

ت این کار - سابقه شرارتی - سوءظن پیرمرد معلم (سه گروه اسمی)

۷۶ - نگاه نافذ و موثر داشتن

۷۷ - گزینه 'ب'، مناصحت / سیادت

۷۸ - گزینه 'ج'، یا 'همی رفت پیش اندرون مرد گرد': صفت مطلق (سایر گزینه‌ها صفت فاعلی هستند)

۷۹ - الف) گزاردن: به جا آوردن، انجام دادن، ادا کردن، تعبیر کردن

ب) گزاردن (گذاشتن): قرار دادن، رها کردن، وضع کردن، اجازه دادن

- ۸۰ - الف) گزاردن: نماز گزار - سیاست گزار - حق گزار - خدمت گزار - خواب گزار
 ب) گذاردن: سپرده گذار، قانون گذار
- ۸۱ - نویسنده در عبارت سؤال انسان را تشویق می کند که کارها را از روی عشق انجام دهد.
- ۸۲ - الف) چه، چون (قید پرستش)
 ب) هر دم
- ۸۳ - از آن خدا: متمم که در جایگاه مسند قرار دارد. / غرب: نهاد / نیز: قید / آسوده: قید / در دستان خدا: متمم که در جایگاه مسند قرار دارد.
- ۸۴ - الف) راست (واژه «فراز» در مصرع دوم نقش مسندی دارد).
 ب) لاله صفت
- ۸۵ - مفهوم شعر سؤال به مالکیت مطلق خداوند بر کائنات و هستی اشاره می کند.
- ۸۶ - ترکیب های اضافی: ۱- خوان عدل ۲- عدل خود ۳- میان آسما ۴- اسمای او
 ترکیب های وصفی: ۱- عادل مطلق ۲- آسمای صدگانه ۳- همین نام
- ۸۷ - حرف واو: نشانه ربط: از می مست (بود) و میخواران از نرگس مست او مست (بودند).
 قید: قدحی در دست
- ۸۸ - ترکیب های وصفی: ۱- این جهانی ۲- بهره های والا تر ۳- هر دم
 ترکیب های اضافی: ۱- فکر من ۲- حواس من ۳- غبارش (غبار او)
- ۸۹ - سازد: مضارع التزامی (بسازد) / فرا رود: مضارع التزامی (فرا برود)
- ۹۰ - «روح را خاک نتواند میدل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود»،
 ۹۱ - «روح را خاک نتواند میدل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود»،
 منظور از خاک، تعلقات بی ارزش دنیایی است.
 منظور از غبار، وجود بی ارزش و ناچیز است.
- ۹۲ - الف) شکره آصفی و اسب باد و منطق طیر
 عطف عطف
 به باد رفت و از او خواجه هیچ طرفه نیست
 ربط
- ب) دلا منال ز بیداد و جور یار که یار
 عطف
- تورا نصیب همین کرده است و این از آن دانست
 ربط
- ۹۳ - «هر نفسی که فرو می رود ممد حیات است و چون برمی آید مفرح ذات. پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکر واجب»،
- ۹۴ - ترکیب های اضافی: ۱- دم فرو دادن او ۲- برآمدن او ۳- ممد حیات ۴- مفرح ذات
 ترکیب های وصفی: ۱- هر نفسی ۲- دو نعمت ۳- آن یکی ۴- این یکی
- ۹۵ - الف) ۱- دور ۲- کنون ۳- دور

- در بیت «ب» یک قید وجود دارد: هنوز
- ۹۶ - بیت «الف» با بیت «ب» تضاد معنایی دارد.
 مفهوم بیت الف: شکر خدا در هنگام آسایش و راحتی
 مفهوم بیت ب: شکر گزاری خدا در هنگام بلا، رنج و دردمندی
- ۹۷ - معتبر: قید / سرخوش: قید / سرمست: معطوف به قید
- ۹۸ - ترکیب‌های اضافی: ۱- پشت زین ۲- زین خود ۳- کلبه خود ۴- خیمه خود ۵- فراز سر ۶- سر من
- ۹۹ -

الف

از نظر شاعر خداوند به دلایل زیر اختران را در آسمان قرار داده است:

- ۱- تا راهنمای انسان در خشکی و دریا باشند.
- ۲- تا گاهی اوقات به آسمان و افلاک نگاه کنیم و تأمل کنیم.
- ۳- تا با نگاه به آسمان و ستاره‌ها از آفریده‌های زیبای خداوند لذت ببریم.

ب

تضاد: بر و بحر

- ۱۰۰ - دکتر علی شریعتی
- ۱۰۱ -
- «به حشرم بده نامه در دست راست ز هولم در آن روز بی‌باک کن»
- ۱۰۲ -
- دلَم را بده عزم بر بندگی نه چون بی‌غمانم هوسناک کن
- ۱۰۳ -
- «به حشرم بده نامه در دست راست ز هولم در آن روز بی‌باک کن»
- ۱۰۴ - الف) نمی‌بینم: مضارع اخباری / نرود: مضارع التزامی
 ب) گذشت: ماضی ساده / بدیدم: ماضی ساده
- ۱۰۵ - الف) نمی‌خرد: مضارع اخباری / نیست: ماضی ساده / روم: مضارع التزامی
 ب) همی‌دهم (می‌دهم)، نمی‌دهد: مضارع اخباری
- ۱۰۶ - الف) بنشینم، شود (بشود): مضارع التزامی
 ب) می‌کشد، می‌کنند: مضارع اخباری
- ۱۰۷ - ماضی نقلی: ترسیده‌ام / ماضی استمراری: می‌ترسیدم / مضارع التزامی: بترسم
- ۱۰۸ - مضارع اخباری: می‌ارزم / ماضی بعید: ارزیده بودم / آینده: خواهم ارزید
- ۱۰۹ - آفتاب ← نعمت‌های بزرگ و فرصت‌های خوب در زندگی
 ستاره ← آرزوهای کوچک و فرصت‌های معمولی
- ۱۱۰ - بند چهارم: هنگامی که / در فروتنی / بزرگ باشیم، / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده‌ایم.
 مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و سروده تاگور: فروتنی انسان را به بزرگی و تعالی می‌رساند.
- ۱۱۱ - الف) او اختران را در آسمان نهاده / تا به بر و بحر نشانمان باشند / تا نگه به فرازها دوزیم / تا از این ره، لذت

اندوزیم.

ب) در سروده گوته سخن از ارزش والای شعر حافظ است که اثری ماورایی دارد. چنانکه حتی آسمان را نیز بیدار می کند. نظیر:

* در آسمان نه عجب گر به گفته حافظ
 سرود زهره به رقص آورد مسیحا را
 * سرود مجلس آکتون فلک به رقص آرد
 که شعر حافظ شیرین سخن ترانه توست
 * غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ
 که بر نظم تو افشاند فلک عقد تریا را

- 112

الف

سال دگر (سال: قید) / شوخ پسر = پسر شوخ (پسر: منادا) / روزگار تو (روزگار: نهاد) / کار تو (کار: نهاد)

ب

منصب خویش (منصب: متمم)

پ

خوبان شهر (خوبان: نهاد) / قدر مرا (قدر: مفعول)

ت

ذات حق (ذات: متمم) / هجر تو (هجر: متمم)

- 113

الف

من و تو (واو اضافه) / لیل و نهاری (واو عطف)

ب

روند و ... آید (واو پیوند (ربط))

پ

بگیر و ... بدار (واو پیوند (ربط))

- 114

الف

همیشه

ب

دیروز، امروز

پ

فردا

- 115

الف

کار خوب دوستم را پسندیدم. (خوب: صفت)

ب

حال صدرا خوب است. (خوب: مسند)

پ

برخی از دوستانم خوب می دوند. (خوب: قید)

نماد

116 - شعله ← بخشنده گی و روشنایی

نماد

چراغدان ← مبدأ بخشنده گی و روشنایی

تکرار صامت های «ر» و «س»: واج آرایبی

شعله، روشنایی، چراغدان: مراعات نظیر

سپاسگزاری از شعله، صبورانه ایستادن چراغدان: استعاره (تشخیص)

117 - اشاره به مفهوم آیه های «فَأَمَّا مَنْ أُنِّي كِتَابَهُ يَمِينَهُ فَيَقُولُ هَذَا مَا أَرُوعًا كِتَابِي» (پس هر کس که کارنامه اش به دست

راستش داده شود، گوید بیابید و کتابم را بخوانید.) (الحاقه - ۱۹) و «أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» (آگاه باشید بر دوستان خدا نه بیمی است و نه آنان اندوهگین می‌شوند.) (یونس - ۶۲)

۱۱۸ - ۱ - مریم نگران آمد. ۲ - مریم نگران است.

۱۱۹ - خوان عدل: عدل همچون خوانی گسترده است.

۱۲۰ - مفهوم عشق ورزیدن برای او این بود که آنچه را دریافته است به مرغان دیگری که می‌خواهند بیاموزد.

